

teten blandt de forskellige aktører i udviklingsarbejdet, særlig fra civilsamfundet.

AFDELING 4

TEMATISKE OG TVÆRGÅENDE SPØRGSMAÅL

ARTIKEL 31

Kønsaspektet

Samarbejdet medvirker til at styrke politikker og programmer, der forbedrer, sikrer og øger lige deltagelse af mænd og kvinder på alle områder af det politiske, økonomiske, sociale og kulturelle liv. Samarbejdet medvirker til at forbedre kvinders adgang til alle ressourcer, som er nødvendige, for at de kan udøve deres grundlæggende rettigheder fuldt ud. Mere specifikt skaber samarbejdet passende rammer med henblik på:

- a) at tage behørigt hensyn til kønsaspektet på alle niveauer i udviklingssamarbejdet, også i makroøkonomiske politikker, strategier og foranstaltninger
- b) at ansøre til, at der træffes specifikke positive foranstaltninger til fordel for kvinder, f.eks. med det sigte:
  - i) at inddrage kvinder i national og lokal politik
    - ii) at støtte kvindeorganisationer
    - iii) at give kvinder adgang til grundlæggende sociale tjenesteydelser, særlig uddannelse og erhvervsuddannelse, sundhedspleje og familieplanlægning
    - iv) at give kvinder adgang til produktionsfaktorer, særlig jord og kredit, og til arbejdsmarkedet
    - v) at tage særligt hensyn til kvinder i forbindelse med nødhjælp og rehabilitering.

ARTIKEL 32

Miljø og naturressourcer

1. Samarbejdet om miljøbeskyttelse og bæredygtig udnyttelse og forvaltning af naturressourcerne rettes mod:

- a) at integrere miljøbæredygtighed i alle aspekter af udviklingssamarbejdet og støtte programmer og projekter, der gennemføres af de forskellige aktører
- b) at opbygge og/eller styrke den videnskabelige og den tekniske menneskelige og institutionelle kapacitet med hensyn til miljøfor-

valtning hos alle aktører i miljøsammenhænge

- c) at støtte specifikke foranstaltninger og ordninger, der tager sigte på at løse afgørende spørgsmål vedrørende bæredygtig forvaltning og spørgsmål, der angår nuværende og fremtidige regionale og internationale forpligtelser vedrørende mineral- og naturressourcer, såsom:
    - i) tropiske skove, vandressourcer, kyst-, hav- og fiskeressourcer, dyrelivet, jordbund, biodiversitet
    - ii) beskyttelse af skrøbelige økosystemer (f.eks. koralrev)
    - iii) vedvarende energikilder, navnlig solenergi, og energieffektivitet
    - iv) bæredygtig land- og byudvikling
    - v) ørkendannelse, tørke og afskovning
    - vi) innovative løsninger på bymiljøproblemer
    - vii) bæredygtig turisme
  - d) at tage hensyn til spørgsmål i forbindelse med transport og bortskaffelse af farligt affald.
2. I samarbejdet tages der også hensyn til:
- a) små AVS-østaters sårbarhed, særlig den trussel, som klimaændringer udgør
  - b) de voksende problemer med tørke og ørkendannelse, navnlig i de mindst udviklede stater og indlandsstaterne
  - c) udvikling af institutioner og kapacitetsopbygning.

ARTIKEL 33

Udvikling af institutioner og kapacitetsopbygning

1. Samarbejdet tager systematisk hensyn til de institutionelle aspekter og støtter i denne sammenhæng AVS-staternes bestræbelser på at opbygge og styrke strukturer, institutioner og procedurer, der bidrager til:

- a) at fremme og støtte demokratiet, menneskets værdighed, social retfærdighed og pluralisme under fuld respekt for mangfoldigheden i de enkelte samfund og forskellene mellem dem
- b) at fremme og støtte universel og fuld respekt for og overholdelse og beskyttelse af alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder
- c) at udvikle og styrke retsstaten og forbedre adgangen til domstolene, idet der samtidig